

rep.nr

2008/2288

ARBEIDSHOF TE BRUSSEL

ARREST

BUITENGEWONE OPENBARE TERECHTZITTING VAN VEERTIEN
NOVEMBER TWEEDUIZEND EN ACHT.

1e KAMER

bediendecontract

op tegenspraak

definitief

In de zaak :

A

appellant, vertegenwoordigd door meester M. Buzingo
loco meester E. De Wagter, advocaat te Ukkel

tegen :

FC MOLENBEEK BRUSSELS, vereniging zonder
winstoogmerk, met zetel te 1080 Brussel, Karel
Malisstraat 61, ondernemingsnummer 0423.496.258,
geïntimeerde, vertegenwoordigd door meester K.
Clerebaut loco meester B. Blanpain, advocaat te Brussel,

*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel volgend arrest uit :

Gelet op de stukken van de rechtspleging en meer bepaald op :

- het eensluidend verklaard afschrift van de beschikking in kort geding, gegeven op tegenspraak door de arbeidsrechtbank te Brussel op 18 september 2008;

- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 2 oktober 2008;

- de conclusies voor de appellant, neergelegd ter griffie op 24 oktober 2008;

- de conclusies voor de geïntimeerde, neergelegd ter griffie op 14 oktober 2008 en op 30 oktober 2008.

- de voorgelegde stukken;

De partijen werden gehoord in de mondelinge uiteenzetting van hun middelen en conclusies ter openbare terechtzitting van zeven november tweeduizend en acht, waarna de debatten werden gesloten en de zaak voor uitspraak werd gesteld op heden.

* *

*

RELEVANTE FEITEN EN RECHTSPLEGING

Op 30 augustus 2007 (en niet 30 augustus 2008, zoals vermeld in de bestreden beschikking) werd tussen SK Slavia Praque en vzw FC Brussels Molenbeek een overeenkomst gesloten betreffende de transfer van Ante A. De heer A. is een beroepsvoetballer van Kroatische nationaliteit. Op dezelfde dag werd tevens een arbeidsovereenkomst voor een betaald sportbeoefenaar ondertekend tussen de geïntimeerde en de heer A. Het betreft een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd, die een aanvang nam op 1 september 2007 en zou eindigen op 30 juni 2010.

In uitvoering van artikel 11 van de arbeidsovereenkomst werd aan de heer A. een wagen ter beschikking gesteld, een Mazda 5 van het bouwjaar 2008 met de nummerplaat YCX671 (het bewuste artikel spreekt van een KIA).

Op 7-7-2007, tijdens een voetbalmatch voor geïntimeerde tegen de voetbalclub CS Sedan, liep de heer A een blessure op. Er werd aangifte gedaan van een arbeidsongeval.

De heer A bleef arbeidsongeschikt tot 1-2-2008. Op die datum bevestigde dr. Declercq dat hij opnieuw in staat was competitief voetbal te spelen.

Op 23 juli 2008 beëindigde de heer A de arbeidsovereenkomst om dringende reden wegens het niet naleven door geïntimeerde van haar contractuele verplichtingen. Hij verweet geïntimeerde zijn loon niet te betalen en hem geen wedstrijden te laten spelen.

Niettegenstaande een ingebrekestelling door de raadsman van geïntimeerde bij brief van 20-8-2008, weigerde de heer A de hem ter beschikking gestelde wagen terug te geven. Hij meende daarop een retentierecht te kunnen uitoefenen tot de nakoming door geïntimeerde van haar contractuele verplichtingen.

Bij dagvaarding, betekend op 29 augustus 2008, spande geïntimeerde een kortgeding aan voor de voorzitter van de arbeidsrechtbank te Brussel.

Zij vorderde de veroordeling van de heer A tot afgifte van de te zijner beschikking gestelde wagen, Mazda 5, van het bouwjaar 2008 met nummerplaat YCX671 binnen de 24 uur na de betekening van de tussen te komen beschikking, onder verbeurte van een dwangsom van 250 euro per dag vertraging. Indien de appellant dit zou weigeren, vroeg zij ertoe te worden gemachtigd om de wagen te laten weghalen, desnoods met bijstand van de arm der wet. Het tussen te komen vonnis (bedoeld wordt: de tussen te bekomen beschikking) uitvoerbaar bij voorraad te verklaren.

Met de bestreden beschikking, verklaarde de voorzitter van de arbeidsrechtbank, zetelend in kortgeding, de vordering van de geïntimeerde ontvankelijk en gegrond zoals ingesteld in de inleidende dagvaarding.

De heer A liet op 27-8-2008 een dagvaarding ten gronde betekenen voor de arbeidsrechtbank te Brussel (Franstalige kamer) waar hij de veroordeling van geïntimeerde vorderde o.m. tot betaling van achterstallig loon en vakantiegelden.

VORDERINGEN IN HOGER BEROEP

De heer A vordert dat de bestreden beschikking zou worden vernietigd wegens schending van de motiveringsplicht, en dat het hof zou zeggen voor recht :

-dat zijn tegenvordering met betrekking tot de uitoefening van zijn retentierecht op de wagen Mazda 5 ontvankelijk en gegrond is en hij deze mag behouden tot een definitieve beslissing voor het arbeidsgerecht;

-dat de niet-tijdige betaling van loon een misdrijf is, krachtens artikel 42, 1° Loonbeschermingswet en een schending van de artikelen 10 en 11 van die wet.

Hij vordert dat geïntimeerde tot de kosten zou worden veroordeeld.

In haar conclusie, neergelegd ter griffie op 14 oktober 2008, vordert de geïntimeerde het hoger beroep van de heer A onontvankelijk, minstens ongegrond te verklaren, de bestreden beschikking te bevestigen en de heer A te veroordelen tot de kosten van beide aanleggen en tevens tot betaling van een schadevergoeding van 2.500 euro wegens tergend en roekeloos geding.

BEOORDELING

1. ONTVANKELIJKHEID

Nu geen betekeningsakte wordt voorgelegd, kan worden aangenomen dat het hoger beroep, dat regelmatig is naar vorm, binnen de wettelijke termijn werd ingesteld. Aan de andere ontvankelijkheidsvereisten is eveneens voldaan. Het is derhalve ontvankelijk.

2. TEN GRONDE

De vraag dient beantwoord te worden of de heer A een retentierecht had op de wagen die hem door zijn werkgever ter beschikking werd gesteld wegens de niet betaling van zijn lonen en vakantiegelden.

De heer A betwist in de eerste plaats de vermelding in de beschikking van de arbeidsrechtbank dat hij begin september een medisch getuigschrift had ingediend waarbij hij arbeidsongeschikt werd verklaard.

Of dit al dan niet het geval was, acht het hof volkomen irrelevant met betrekking tot de voorliggende vraag. Het is in ieder geval niet betwist dat de heer A op 7-9-2007 tijdens de match tegen CS Sedan een blessure heeft opgelopen en arbeidsongeschikt is gebleven tot 1-2-2008.

De heer A meent dat in de bestreden beschikking zijn retentierecht ten onrechte niet werd erkend. Hij meent dat aan de voorwaarden daartoe was voldaan nu zijn werkgever tekort is gekomen aan zijn contractuele verplichting van werkverschaffing, door hem vanaf 1-2-2008 geen matches meer te

laten spelen, hoewel hij opnieuw arbeidsgeschikt werd verklaard vanaf die datum en bovendien in gebreke is gebleven de verschuldigde lonen en vakantiegelden te betalen, zodat hij zich op 23-7-2008 genoodzaakt zag zelf de arbeidsovereenkomst te beëindigen wegens dringende reden.

Voordien had hij de vzw FC brussels Molenbeek, via zijn raadsman, tot tweemaal toe in gebreke gesteld, bij brieven van 28-4-2008 en 16-7-2008 .

De heer A : meent dat hij er niet toe gehouden was de wagen terug te geven wegens de nakende insolventie van zijn (gewezen) werkgever die hij afleidt uit het feit dat deze niet in staat was zijn lonen tijdig te betalen en uit het feit dat bepaalde bedragen hem via de privérekening van de voorzitter van FC Brussels werden betaald.

Bij dagvaarding van 27-8-2008, hetzij twee dagen voor de dagvaarding die FC Brussels liet betekenen in kortgeding, maakte de heer A een vordering ten gronde aanhangig voor de arbeidsrechtbank. Deze heeft de zaak op de inleidingszitting weerhouden en op 28-10-2008 ten provisionelen titel uitspraak gedaan over een gedeelte van de vorderingen.

Deze werden reeds gedeeltelijk gegrond verklaard voor volgende bedragen, tot betaling waarvan FC Brussels werd veroordeeld:

- 41.826,88 euro als loonachterstal voor de periode van 1 tot 7 september 2007 en van 1-2-tot 23-7-2008
 - 7000 euro als gewaarborgd loon voor de periode van 8 september tot 7 oktober 2007
 - 2.193,33 euro als vakantiegeld voor het vakantiejaar 2007
 - 3.775,48 euro als vakantiegeld voor 2008
- de wettelijke en gerechtelijke intresten op die bedragen.
- 3.250 euro als huurgelden.

De arbeidsrechtbank heeft aldus de schuldvordering van de heer A , die door FC Brussels werd betwist reeds (gedeeltelijk) erkend.

Het hof stelt vast dat het beweerdde rententierecht op de wagen waarover de heer A de beschikking had kennelijk niet ter sprake werd gebracht, hoewel de arbeidsrechtbank bevoegd was ten gronde te oordelen. De rechter in kort geding kan immers slechts een voorlopige beslissing nemen.

Het hof verneemt eveneens dat de wagen op 2-10-2008 "onder voorbehoud" werd overhandigd aan de raadsman van de vzw FC Molenbeek Brussels.

De heer A. verwijt de voorzitter van de arbeidsrechtbank zetelend in kortgeding zijn beslissing niet naar behoren te hebben gemotiveerd zoals vereist door art 149 Grondwet en 780,3° Gerechtelijk Wetboek, daar zijn verweermiddelen o.m. met betrekking tot het ingeroepen retentierecht niet werden beantwoord.

Bovendien heeft de voorzitter in kortgeding volgens hem ten onrechte geoordeeld dat de wagen een arbeidsinstrument was in de zin van art 17, 5° van de arbeidsovereenkomstenwet van 3-7-78, terwijl deze volgens hem uitsluitend als voordeel in natura werd toegekend.

In het Burgerlijk Wetboek is er geen algemene bepaling die het retentierecht vestigt. Het komt slechts in enkele sporadische bepalingen ter sprake. Het vindt zijn oorsprong in het gewoonterecht en wordt door de rechtspraak soms toegepast. (De Page, Traité, boekdeel VI, nr.793)

De Page geeft er de volgende omschrijving van:

"Het is een recht op grond waarvan een persoon die een zaak onder zich heeft die een ander toebehoort, gerechtigd is de teruggave ervan uit te stellen tot de betaling van wat hem door de eigenaar verschuldigd is naar aanleiding van die zaak." (vertaling) (De Page, o.c. nr 793)

Dit wil zeggen dat de persoon schuldeiser is van de andere omwille van de zaak, omdat hij bvb. Kosten heeft gemaakt voor het behoud of voor de verbetering ervan, zodat de eigenaar indien hij de zaak terug zou krijgen zonder die schuld te betalen, zich zonder oorzaak zou verrijken.

In die zin is het retentierecht een billijkheidscorrectief, het is een aanvulling op het mechanisme van de ENAC (exceptio non adimpleti contractus) in wederkerige overeenkomsten.

Het verband tussen de teruggehouden goederen en de schuldvordering bestaat in wederkerige overeenkomsten wanneer de ene verbintenis de oorzaak is van de andere, zodat de ene partij gerechtigd is de nakoming van haar verbintenis te weigeren wanneer de andere in gebreke blijft. (Cass. 7-11-35, *Pas.* 36, I,38.)

De Page benadrukt dat er een verband moet zijn tussen de zaak en de schuldvordering en dat de schuldvordering moet ontstaan zijn naar aanleiding van de zaak en dat het retentierecht niet kan worden uitgeoefend omwille van om het even welke schuld. (De Page o.c. nr.812)

Wat het vereiste verband betreft, wijkt het retentierecht af van het bewarend beslag dat op elk beslagbaar goed kan worden uitgeoefend, doch waartoe eerst een procedure noodzakelijk is.

(GEORGES, F., *observations sur le droit de rétention et la saisie conservatoire*, Act. Dr. 1996 p.159-172)

In het door de heer A aangehaalde cassatiearrest van 26-4-2006, wordt deze voorwaarde met betrekking tot de band tussen zaak en schuldvordering eveneens benadrukt.

Het hof van Cassatie preciseerde de draagwijdte van het retentierecht als volgt:

- het retentierecht verleent aan de schuldeiser het recht om een zaak die hem door zijn schuldenaar werd overhandigd te behouden zolang zijn schuldvordering niet is voldaan;

- dit retentierecht vereist een samenhang tussen de teruggehouden goederen en de schuldvordering waarvan betaling wordt geëist.

- de feitenrechter oordeelt op onaantastbare wijze over het bestaan van dit verband.

In de zaak die voorlag had de appelrechter geoordeeld dat de schuldeiser zijn retentierecht kon uitoefenen voor de volledige schuldvordering die hij op zijn schuldenaar had, doch er dient opgemerkt te worden dat in die zaak tussen partijen een overeenkomst bestond waarbij aan de ene partij een retentierecht werd toegekend tot de algehele betaling van de schuld van de ander partij.

Volgende gevallen in de rechtspraak, waarin het retentierecht werd aanvaard, illustreren het vereiste verband:

- de garagehouder die een voertuig herstelde oefent daarop een retentierecht uit zolang de prijs hiervoor niet wordt betaald. (Brussel, 19-9-97, AJT19 97-98, 443)

- Thuiswevers oefenen een retentierecht uit op de gewezen goederen, bij gebreke aan betaling van het maatloon. (Gent 3-12-97, AJT 1998-99, 420).

In die gevallen is het verband tussen de teruggehouden goederen en de schuldvordering duidelijk.

De heer A geeft aan het retentierecht een ruimere draagwijdte dan daaraan kan toegekend worden.

Naar de mening van het hof ontbreekt in voorliggend geval het vereiste verband tussen de wagen die de heer A weigerde terug te geven en de betaling van het loon waarop hij meende aanspraak te kunnen maken, welke aanspraak in het vonnis van de arbeidsrechtbank van 28-10-2008 reeds gedeeltelijk gegrond bevonden werd. De schuldvordering van de heer A met betrekking tot het achterstallig loon is immers niet ontstaan naar aanleiding van de wagen. Hij is geen schuldeiser geworden omwille van de wagen omdat hij bvb. kosten heeft gemaakt voor de herstelling of het behoud ervan die niet werden vergoed.

Het hof is van oordeel dat hij derhalve onterecht meende een retentierecht te kunnen uitoefenen. Het is daarbij niet relevant of de wagen een voordeel in natura en dus loon is, hetgeen inderdaad in art 11 van de arbeidsovereenkomst wordt vermeld, dan wel arbeidsgereedschap in de zin van art 17,5° WAO, indien hij een noodzakelijk instrument was om de arbeidsovereenkomst te kunnen uitoefenen waarvoor inderdaad geen elementen voorliggen.

In beide gevallen diende de wagen immers bij het einde van de arbeidsovereenkomst te worden teruggegeven. Bij de verbreking van de arbeidsovereenkomst worden geen arbeidsprestaties meer geleverd zodat ook het loon als tegenprestatie wegvalt voor de toekomst, onder voorbehoud van in voorkomend geval verschuldigde vergoedingen.

Indien de heer A zich een waarborg wilde verzekeren tot betaling van zijn schuld, had hij een procedure tot bewarend beslag kunnen instellen. In ieder geval kon hij zichzelf geen recht doen.

In de bestreden beschikking heeft de voorzitter van de arbeidsrechtbank derhalve terecht beslist dat de heer A geen retentierecht op de wagen kon uitoefenen en deze diende terug te geven.

De tegenvordering

De vzw FC Molenbeek Bbrussels stelt bij conclusie een vordering in tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos hoger beroep daar de heer A in hoger beroep geen nieuwe argumenten ontwikkelt en de bestreden beschikking aansluit bij een vaststaande rechtspraak.

Het hof acht die vordering niet gegrond. Dat de heer A zich heeft vergist nopens het verband dat dient te bestaan tussen het teruggehouden goed en de schuldvordering, maakt zijn hoger beroep nog niet tergend, noch roekeloos.

In zijn bespreking van het retentierecht stelde De Page dat het een zeer delicate, onzekere en complexe materie betreft die in de rechtsleer zeer omstreden is. (De Page, o.c. nr 791)

Het principe van de dubbele aanleg is uitdrukkelijk in ons rechtssysteem voorzien en de wet voorziet niet dat in hoger beroep enkel nieuwe argumenten mogen worden ontwikkeld.

**OM DEZE REDENEN
HET ARBEIDSHOF**

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken, in het bijzonder op het artikel 24,

Rechtsprekend op tegenspraak,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk doch ongegrond evenals de door A ingestelde tegenvordering.

Bevestigt de bestreden beschikking

Verklaart de tegenvordering van de VZW FC Molenbeek Brussels ontvankelijk doch ongegrond.

Legt de kosten van het hoger beroep ten laste van appellant overeenkomstig artikel 1017, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek.

Vereffent het bedrag van de proceskosten, in hoofde de vzw FC BRUSSELS MOLENBEEK begroot op 1.200 euro als rechtsplegingsvergoeding.

Aldus gewezen door de eerste kamer van het arbeidshof te Brussel en ondertekend door:

G. Balis	kamervoorzitter;
P. Clerinx	raadsheer in sociale zaken, als werkgever;
B. Mussche	raadsheer in sociale zaken, als werknemer-bediende;
S. Van der hoeven	adjunct-griffier.

G. Balis	S. Van der hoeven
----------	-------------------

B. Mussche	P. Clerinx
------------	------------

Mevrouw B. Mussche die bij de debatten aanwezig was en aan de beraadslaging heeft deelgenomen, verkeert in de onmogelijkheid om het arrest te ondertekenen.

Overeenkomstig artikel 785 Gerechtelijk Wetboek wordt het arrest ondertekend door G. Balis, kamervoorzitter, P. Clerinx, raadsheer in sociale zaken, als werkgever en S. Van der hoeven, adjunct-griffier.

S. Van der hoeven

adjunct-griffier

En uitgesproken op de buitengewone openbare terechtzitting van de eerste kamer van veertien november tweeduizend en acht door:

G. Balis

kamervoorzitter;

met bijstand van:

S. Van der hoeven

adjunct-griffier.

G. Balis

S. Van der hoeven